Kaynak : Sigortalı Dergisi Tarih : Mayıs 2012

Bu ayki yazımda sigortacılıkta tahkimde 2012 yılının ilk üç aylık diliminde yaşanan gelişmeler ile başvuru ve hakem kararlarına ilişkin bazı istatistiki bilgilere yer vermek istiyorum.

Tahkimde 2012 Ocak-Mart Dönemi

Bu ayki yazımda sigortacılıkta tahkimde 2012 yılının ilk üç aylık diliminde yaşanan gelişmeler ile başvuru ve hakem kararlarına ilişkin bazı istatistiki bilgilere yer vermek istiyorum. 2011 yılıyla ilgili değerlendirmemde, sigortacılıkta tahkiminin bir önceki yıla göre her alanda daha büyük nakamlara ulaştığını belirtmiştim. 2012 yılının ilk üç aylık dilimine bakıldığımızda da tahkim sistemi bakımından ayrı ivmenin devam ettiğini memnuniyetle gösterebiliyoruz. Bu itibarla içinde bulunduğumuz yılsonunda, Komisyon'un sigorta uyuşmazlıklarının çözümündeki rolünün daha da pekişmiş olacağını umuyor ve öngörüyoruz.

Bilindiği üzere 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 30'uncu maddesi uyarınca, sigortacılıkta tahkim sisteminde Üyelik sigorta kuruluşları bakımından isteğe bağlı bulunuyor. Bir başka deyişle, ancak üye kuruluşlar hakkında ve üyelik tarihinden sonra gerçekleşen rizikolar bakımından Komisyon'a başvurulması mümkün. Bu bakımından sistemin sektör tarafından kabul görmesi ve sigorta şirketlerinin üyelikleri, tahkim sisteminin amacına ulaşabilmesi bakımından çok büyük bir önem arz ediyor. Biz de Komisyon olarak üye kuruluşların isimlerini ve üyelik tarihlerini Komisyon'un internet sitesinde ilan ediyoruz.

2011 yılı sonu itibarıyle sistemde üye kuruluşların sayısı 48 iken, 2012 yılının Ocak-Mart döneminde 3 yeni sigorta kuruluşu daha tahkim sistemine üyeliklerini gerçekleştirdiler. Bu çerçevede, mevcut durum itibarıyle 50 sigorta şirketinin yanında Doğal Afet Sigortaları Kurumu'nun da üyeliğiyle birlikte toplam 51 sigorta kuruluşu tahkime üye olmuş bulunuyor. Sektörün 2011 yılsonundaki prim üretimlerine bakıldığımızda tahkime üye kuruluşların prim üretimi toplamı, hayat dışı branşlarda 14.128.333.030 TL, ile sektörün hayat dışı prim üretiminin yüzde 97,51'ini oluşturmaktadır. Tahkime üye kuruluşların hayat branşındaki prim üretimlerinin toplamı ise 2.568.958.729 TL, ile sektörün hayat branşındaki toplam prim üretiminin yüzde 95,65'ini meydana getirmektedir. Sözleşmesiz verilere bakıldığımızda sektörün neredeyse tamamına yakınının tahkim müessesesini benimsediğini ve tahkim çatısı altında buluştuğunu görüyoruz.

Komisyon'a yılın ilk üç aylık döneminde yapılan başvurulara bakıldığımızda ise, sözleşmesiz sayı 2010 yılında 237, 2011 yılında 457 olurken, 2012 yılında ise 542'ye yükselmiştir. Sözleşmesiz başvuru adedi geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık yüzde 20 oranında bir artışa işaret etmektedir. Yılın ilk üç ayında Komisyon'a yapılan başvuruların 513'ü hayat dışı, 29'u ise hayat branşına ilişkindir.

Başvuruların poliçe türü bazında dağılımına bakıldığımızda ise önceki dönemlerde olduğu gibi yine trafik ve kasko poliçelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların baş çektiğini görüyoruz. Bu çerçevede, Komisyon'a Ocak-Mart döneminde yapılan başvuruların yüzde 45'i trafik poliçelerinden doğan uyuşmazlıklara ilişkin olurken, yüzde 31'i ise kasko poliçelerine dayanan uyuşmazlıklar hakkındadır. Bu iki branş yüzde 7'le yangın, yüzde 3'le makine kırılması ve yüzde 2'le sağlık başvuruları takip etmektedir.

Başvuruların coğrafi dağılımına bakıldığımızda ise, Ocak- Mart 2012 dönemindeki başvuruların yüzde 44'ünün Marmara Bölgesi'nden, yüzde 17'sinin İç Anadolu Bölgesi'nden, yüzde 14'ünün Ege Bölgesi'nden, yüzde 9'unun Akdeniz Bölgesi'nden, yüzde 8'inin Karadeniz Bölgesi'nden yapıldığını görmekteyiz. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nin ise başvurular içindeki payı ise her iki bölüge için de yüzde 4 olarak gerçekleşmiştir. İl bazında dağılıma bakıldığımızda ise Komisyon'a belirtilen üç aylık dönemde başvuru yapılan 60 ilimizden başvuru yapıldığını, İstanbul'un başvurular içindeki payının 167 başvurusuyla yüzde 31 olduğunu, İstanbul'u 58 başvuru ve yüzde 11'lik oranla Ankara ile 34 başvuru ve yüzde 6'lık oranla İzmir'in takip ettiğini görmekteyiz. Komisyon'a yapılan başvuruların yüzde 52'lik bölümünün büyük ilimizin dışından getirmiş olması ise tahkim sisteminin ülke genelinde daha çok tanınmaya başladığını ortaya koyması bakımından önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilecektir.

Ocak-Mart döneminde sigorta hakemlerince karara bağlanan toplam uyuşmazlık sayısı 362 olurken, 2011 yılının ilk üç aylık diliminde karara bağlanan 251 uyuşmazlığa göre yüzde 44'lük bir artışa işaret etmektedir. Hakem kararlarında verilen hükümlere bakıldığımızda ise 91 uyuşmazlıkta sigortalının talebinin tamamına hükmedildiğini, 114 başvuruda talebin kısmen tazminine karar verildiğini, 157 başvuruda ise talebin reddedildiğini görüyoruz.

Komisyon'un çalışmalarıyla ilgili daha ayrıntılı istatiksel bilgilere ve örnek hakem kararlarına, internet sitemizde (www.sigortatahkim.org) her üç ayda bir yayınlanan e-bülten ve Hakem Karar Dergisi aracılığıyla ulaşılması mümkündür. Ayrıca Komisyon'un 2011 yılı faaliyet raporu da yine internet sitemizde yayınlanarak kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

TAHKİM KARARLARINDAN ÖRNEKLER

Hasar somut şekilde ispatlanmalı

Başvuru sahibi firma tarafından, seyir halindeyken sigorta şirketine sigortalı bulunan aracın yasak olmasına rağmen u dönüşü yaptığı sırada şirketlerine ait araca çarpmış olduğu, çarpma sonucu araçlarında cam kırılması ve mekanik arızaların meydana geldiği, karşı araç sürücüsünün hatasını kabul etmesi üzerine kendi aralarında tutanak düzenlendiklerı, iş bu tutanak ve diğer evraklar ile sigorta şirketine müracaat ettikleri ancak sigorta şirketince hasarın reddedilmiş olduğu belirtilerek araçta meydana gelen hasarın sigorta şirketi tarafından ödenmesi talep edilir.

Sigorta şirketinin vermiş olduğu cevapta; şirketlerinden tazminat talebinde bulunan başvuru sahibine ait araç üzerinde yapılan ekspertiz çalışması neticesinde sol ale, sol amortisör, ale körüğü, ön cam ve sol taşıyıcının iddia edilen kaza neticesinde hasarlanmayacağı, ale körüğünün önceden yırtık olduğu ve o bölgenin yağlı olduğu, sol taşıyıcı ve salıncağın muhtelif zamanlarda darbeler aldığı ve söz konusu hasarın geçmişe dayalı olduğunun anlaşıldığı, maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağında beyan edilen hadise ile zarar görenler arasında herhangi bir ilişyet bağı görülmediğinden kaza ile ilgili tazminat talebinin reddedilmiş olduğu beyan edilir.

Hakem tarafından yapılan değerlendirmede; taraflar arasında düzenlenen kaza tutanağının, görünüşe göre kurallara uygun olarak doldurulmuş olduğu ve taraflarca da varlığının inkar edilmediği ancak, rizikonun gerçekleşmesi ile hasarın varlığı ve hasar bedelinin tespit ve ispatının ayrı hususlar olduğu, dosyada mevcut fotoğraflarda, başvuru sahibi aracının sol ön teker kısmına, sigortalı aracın ön sağ tampon kısmı ile çarpma şeklide görülülükleri, sigortalı aracın ön sağ tampon bölgesinde herhangi bir eğilme ve ezilma gözlenmediği, başvuru sahibine ait aracın arası arası olup, sol teker jant kısmında da herhangi bir eğilme izi olmadığı gibi, aracın gerek ön teker aks bağlantı kısmı ile bijonları ve gerekse ali takım fotoğraflarının pasılı olarak görüntü verdiğinin sabit olduğu, kesa, başvuru sahibine ait aracın zorunlu mali sorumluluk sigortasının da bir yılı aşkın süre yaptırılmadığı, kazadan bir gün önce poliçenin düzenlettirildiği, bu hususun aracın uzun süre trafikte kullanılmadığının göstergesi olarak değerlendirilebileceği, TTK 1281.maddesi hükmüne göre, kural olarak rizikonun teminat dışı kaldığına dair iddiaların sigortacı tarafından karşılanmasının gerekliği, ancak; sigortalı TTK.1292/5. maddesi ile rizikonun gerçekleştiğine dair doğru ihbar mükelleftenki kasten yerine getirmesi veya iyi niyet kurallarına açıkça aykırı şekilde sigorta teminatı dışında kalan bir hususu, sarılı teminat içindeymiş gibi ihbar edense ispat kıtletinin yer değiştirip, olugan rizikonun teminat içinde kaldığını ispat kıtletinin sigortalıya gerçekçiği hususunun düzenlenmiş olduğu, sigorta hukukunun iyi niyet kurallarına ve bu şekilde beyan esasına bağlı düzenlemeler içermesi karşısında, gerek ekspertiz raporu, gerek taraflar arasında düzenlenen kaza tutanağı gerekse ortaya konulan fotoğraflar; bilgi ve beyanlardaki önemli uyumsuzluk ve tutarsızlıklar, bağımsız ekspert raporunda belirtilen somut bulgular nedeniyle, hasarın başvuru sahibi tarafından somut şekilde ispatlanamadığı, bu nedenlerle de Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası) Genel Şartları A.1. maddesi kapsamında bir kazanın ve sorumluluğun oluşmadığı gerekçesiyle başvuru sahibi talebinin reddine karar verilir.

Rrizikoda poliçe özel klozunun uygulanabilirliği

Başvuru sahibi firma tarafından, 18.08.2011 tarihinde 20 saat yoğun yağan yağmur sonucu ışıyen sigorta poliçesi kapsamında terminal altına alınmış olan ve yem ham maddelerinin depolandığı işyerinde bulunan ham maddenin tamamının yaklaşık bir metre yüksekliğe dolan su nedeniyle zarar gördüğü, hasar talebinin sigorta şirketince emtianın paletler üzerinde bulunmaması sebebiyle red edilmiş olduğu, zarar gören emtianın işlenmemiş tanıdı dökme hammadde olması nedeniyle paletler üzerine konulmasının mümkün olmadığının bilindiği, nitekim poliçe yapılırken acente yetkililerinin gelerek hem maddde depolama şekillerini yerinde gördükleri, sel felaketinin büyüklüğü göz önüne alındığında paletlerin yüksekliğinin 10-12 cm olduğundan emtianın yine ayrı oranda zarar göreceğinin açık olduğu belirtilerek hasar bedelinin, emtianın imhası için yapılan masraflarla birlikte sigorta şirketince karşılanması talep edilir.

Sigorta şirketinin vermiş olduğu cevapta; aşırı yağışlar sonucu fabrika sahasında biriken suyun temas ile depo zemininde dökme olarak stoklanmış emtia da hasar meydana gelmiş olduğu, ışıyen sigorta poliçesinde; sel, su baskını ve dahili su hasarları rizikolarının sigortalı mahalde bulunan emtianın paletler veya sıfır üzerinde bulunması halinde hükümı ifade edecoğinin yazılı olduğu ve başvuru sahibi tarafından palet ön şartının yerine getirilmediği tespit edildiğinden tazminat talebinin reddedildiği beyan edilir.

Hakem tarafından yapılan değerlendirmede; hasar tarihinde m2'ye 125 kg düşen yağışın sele dönüşmesi sonucu ifrtlaklı konu hasarın meydana geldiği, alınan teknik bilirkişi raporunda; uygulamada yem hammaddelerinin işlenmesine kadar depolarda dökme olarak tutulduğunun ve ancak işlendikten sonra çuvallanarak paletler üzerine konulabileceğinin tespit edilmiş olduğu, söz konusu poliçe özel klozunun uygulanabilmesi için yem ham maddesinin mı yokea işlemenek çuvallanan yem maddesinin mı paletler üzerine konması gerekliği hususunda poliçede hiçbir teredtlıde yer vermeyecek şekilde bir bağı bulunması ve sigortalının bu teknik durumdan bilgilendirilmesi gerekliği, öte yandan alınan teknik bilirkişi raporunda paletlerin 10-12 cm yüksekliğine karşın fırtınalı konusu olayda sel basınun depo içerisinde 50 cm yüksekliğ olması nedeniyle yem ham maddesinin palet üzerine konmuş olsa dahi zararın önüne geçilmesinin mümkün olmadığının tespit edilmiş olması sebebiyle işbu risiko açısından söz konusu poliçe özel klozunun uygulanabilirliğinin bulunmadığı ve hasarın poliçe teminatı kapsamında olduğu gerekçesiyle başvuru sahibi talebinin kabulüne karar verilir.

Haberin   pdf formatına ulaşmak için lütfen tıklayınız .